Kestävää kasvua -hankkeen yrittäjäkartoituksen yhteenveto

1. Johdanto

Kestävää kasvua -hankkeen tavoitteena on tehdä vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä mikro- ja pienyrityksille ymmärrettävää, käytännönläheistä ja liiketoimintaa tukevaa. Hankkeessa pyritään vahvistamaan SavonLuotsi Leader ry:n ja Veej'jakaja ry:n alueiden maaseutuyritysten valmiuksia sisällyttää kestävän kehityksen periaatteet osaksi omaa toimintaansa sekä tunnistaa vastuullisuuden tarjoamia uusia mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämisessä. Lähtökohtana on ajattelutavan muutos: vastuullisuus ei ole pelkästään velvoite, vaan se voi tarjota yrityksille kilpailuetua, kustannussäästöjä, uusia asiakkaita sekä parempia edellytyksiä rahoituksen saamiseen.

Hankkeen toimenpiteitä suunniteltaessa haluttiin saada mahdollisimman kattava kuva alueen yritysten nykytilanteesta, tarpeista ja kiinnostuksen kohteista. Tämän vuoksi hankealueen yrittäjille toteutettiin alkukartoituskysely, johon vastasi yhteensä 66 mikro- ja pienyritysten edustajaa. Kartoituksen tavoitteena oli selvittää yrittäjien näkemyksiä vastuullisuudesta, kestävän kehityksen haasteista, tiedontarpeista, toivotuista koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksista sekä yritysten mahdollisista sivuvirroista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista.

Kyselyn tulokset tarjoavat tietoa alueen yritysten arjesta, kehittämistarpeista ja tulevaisuuden näkymistä. Tuloksia hyödynnetään hankkeen työpajojen, infotilaisuuksien, asiantuntijasisältöjen ja tietomateriaalien suunnittelussa, jotta hankkeen toimenpiteet vastaavat mahdollisimman hyvin yritysten todellisiin tarpeisiin ja tukevat niiden kestävää kasvua. Tämä raportti kokoaa yhteen kyselyn keskeiset tulokset ja nostaa esiin havaintoja, jotka tarjoavat suuntaviivoja hankkeen jatkotoimenpiteille sekä alueen yritysten kehittämistyölle.

Vastausten perusteella yrittäjät tunnistavat vastuullisuuden merkityksen, mutta sen käytännön toteuttaminen koetaan monessa yrityksessä edelleen haastavaksi. Haasteet eivät liity vain ympäristötekoihin, vaan myös rahaan, aikaan, sääntelyyn, tiedon sovellettavuuteen, asiakkaiden odotuksiin, työntekijöiden jaksamiseen, maaseudun pitkiin välimatkoihin ja yrityksen omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Aineisto osoittaa, että hankkeen kannattaa jatkaa hyvin käytännönläheisellä linjalla: yrittäjät tarvitsevat ennen kaikkea selkeitä esimerkkejä, konkreettisia työkaluja ja omaan toimintaan sovellettavaa tietoa.

2. Vastaajajoukko ja toimialallinen kattavuus

Kyselyyn vastanneet edustavat monipuolisesti hankealueen yrityskenttää. Aineistossa on mukana majoitus- ja ravitsemistoiminnan, taiteiden, viihteen ja virkistyksen, maatalouden, rakentamisen, muun palvelutoiminnan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä hallinto- ja tukipalveluiden toimijoita. Lisäksi mukana on yksittäisiä vastaajia esimerkiksi informaatio- ja viestintäalalta, teollisuudesta, kiinteistöalalta ja terveys- ja sosiaalipalveluista.

Suurin osa vastaajista ilmoitti yrityksen kooksi 0–5 henkilöä, mutta myös muutamia 6–10 henkilöä työllistäviä vastaajia.

Kyselyyn vastanneet yritykset edustivat laajasti koko hankealuetta. Vastaajia saatiin kaikista hankealueen kunnista, mutta eniten vastaajia oli Rantasalmelta, Juvalta, Mikkelistä, Mäntyharjusta ja Savonlinnasta.

Vaikka vastaajamäärät vaihtelivat kunnittain, aineisto kattaa laajasti hankkeen toiminta-alueen erilaisia toimintaympäristöjä. Tuloksia voidaan siten pitää suuntaa-antavasti koko alueen mikro- ja pienyritysten näkemyksiä kuvaavina.

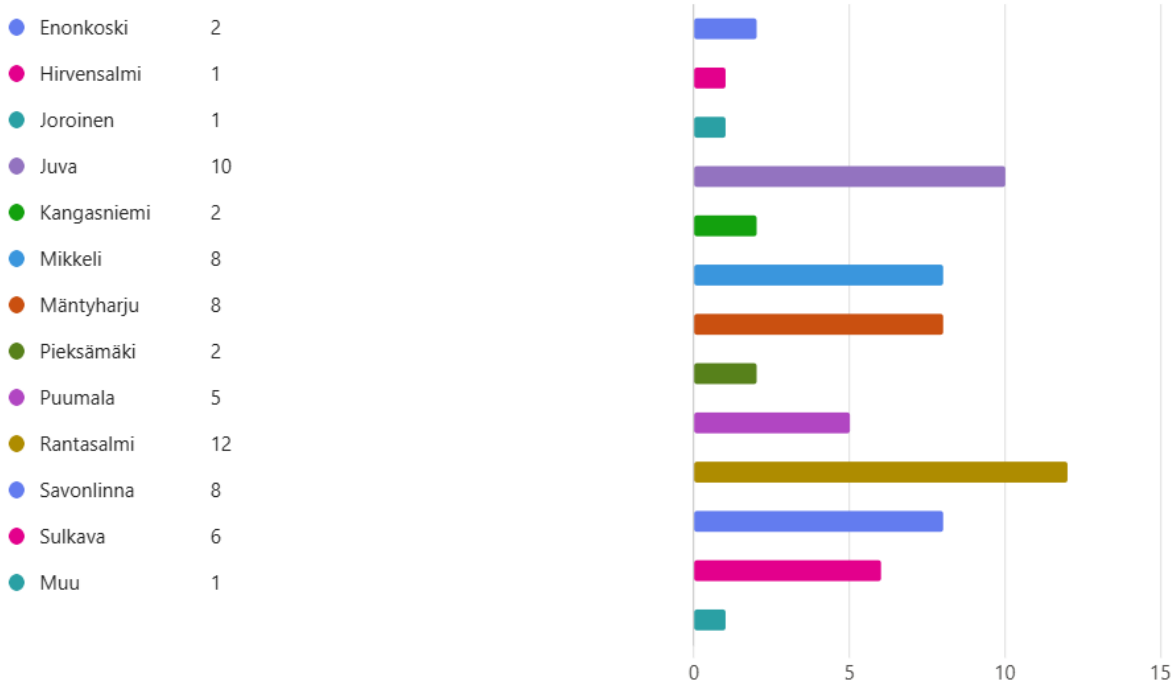

3. Mitä vastuullisuus ja kestävä kehitys merkitsevät yrityksille?

Vastausten perusteella vastuullisuus ja kestävä kehitys ymmärretään yrityksissä ennen kaikkea ympäristövaikutusten vähentämisenä, energiatehokkuutena, kustannussäästöinä, asiakkaiden odotuksiin vastaamisena sekä maineen ja kilpailukyvyn vahvistamisena. Tämä kertoo, että vastuullisuutta ei nähdä pelkästään arvopohjaisena tai imagollisena kysymyksenä, vaan se kytkeytyy yrityksissä hyvin käytännöllisesti liiketoiminnan kannattavuuteen, asiakassuhteisiin ja arjen valintoihin.

Samaan aikaan vastauksissa näkyy, että vastuullisuus ymmärretään eri yrityksissä eri tavoin. Osa tarkastelee sitä konkreettisesti energiankulutuksen, jätteiden, raaka-aineiden, materiaalivirtojen tai kuljetusten kautta. Osa kytkee sen vahvemmin asiakkaisiin, brändiin, henkilöstön hyvinvointiin, pitkän aikavälin riskienhallintaan tai yrityksen omaan arvomaailmaan. Tämä on tärkeä havainto, sillä yksi yleinen vastuullisuuspuhe ei välttämättä tavoita kaikkia yrityksiä.

Yleiskuva tukee hankehakemuksen ajatusta siitä, että vastuullisuus olisi tuotava lähemmäs yrittäjän arkikieltä ja yrityksen konkreettisia päätöksiä. Jos yrittäjä näkee vastuullisuuden vain laajana käsitteenä, se voi tuntua etäiseltä tai kuormittavalta. Jos se taas kytketään energian kulutukseen, hävikin vähentämiseen, viestinnän vahvistamiseen, rahoitushakemukseen tai kilpailutuksessa pärjäämiseen, siitä tulee helpommin ymmärrettävä ja toimintaan ohjaava asia.

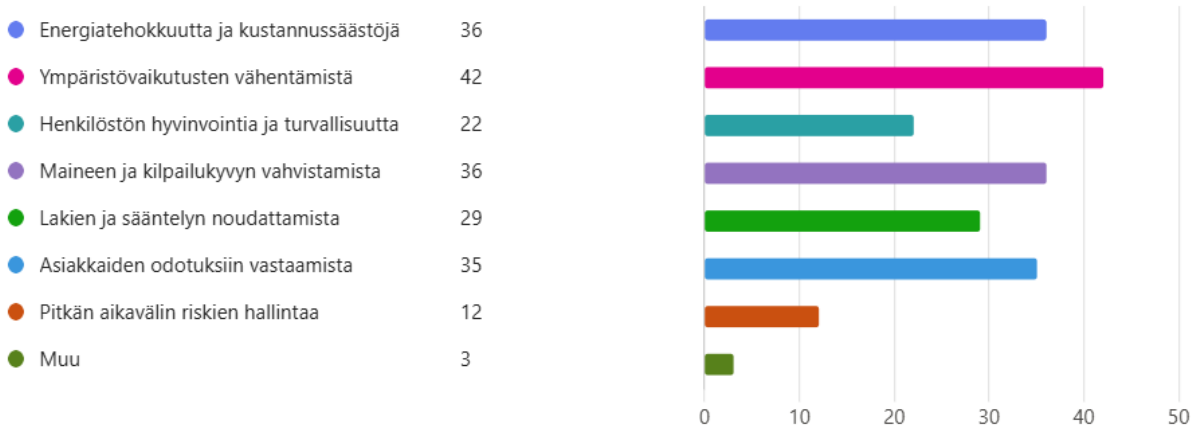

4. Haasteet kestävän kehityksen toteuttamisessa

Kysymyksessä “Mikä koetaan yrityksessänne haastavaksi kestävän kehityksen näkökulmasta?” vastauksia saatiin 46. Haasteet tiivistyivät kuuteen pääteemaan: sääntely ja byrokratia, kustannukset ja investointien kalleus, energia ja kiinteistöt, jätteet, kierrätys ja materiaalivirrat, logistiikka ja raaka-aineiden saatavuus sekä oman toiminnan hahmottaminen ja vastuullisuuden näkyväksi tekeminen. Näiden lisäksi aineistossa näkyy pienempiä mutta hankkeen kannalta tärkeitä teemoja, kuten tekoälyn ja digitalisaation vastuullisuus, sosiaalinen kestävyys, asiakkaiden ja tilaajien ymmärrys sekä liiketoiminnan jatkuvuus.

Elintarvikealan vastaajat nostivat esiin tilanteita, joissa sääntely koetaan ristiriitaiseksi kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa. Yrittäjät eivät ole vastuullisuutta vastaan, vaan he tarvitsevat apua siihen, miten vastuullisesti voi toimia sääntelyn puitteissa. Vastausten perusteella tilaisuuksissa olisi hyödyllistä tuoda viranomaiset ja yrittäjät samaan keskusteluun ratkaisukeskeisellä tavalla. Puumalassa toteutettu ensimmäinen vastuullisuustyöpaja kesäkuun 2026 alussa, vastasi tähän tarpeeseen hyvin, sillä mukana oli myös alueen terveystarkastajia, jotka käsittelivät ajankohtaisia säädöksiä, hävikin vähentämistä ja valvonnan roolia yrittäjän tukena. Lokakuussa 2026 pidettiin myös webinaari aiheesta, ja se keräsi 18 ilmoittautunutta mukaan tilaisuuteen.

”Lainsäädäntö pakottaa heittämään ruoan roskiin. Sitä ei saa myydä tai lahjoittaa. Vain sen saa käyttää uudelleen, mikä ei ole ollut noutopöydässä. Vähän kerrallaan tehty ruoka ei ole kustannustehokasta energian käyttöä.”

Toinen vastaajien esiintuoma haaste liittyy kustannuksiin, investointeihin ja rahoitukseen. Vastauksissa toistuvat investointien kalleus, kestävien ratkaisujen kustannukset, kasvavat kulut, energian hinta, oikeiden panostusten valinta ja liiketoiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Mikroyritykselle vastuullinen ratkaisu voi olla periaatteessa järkevä, mutta sen toteuttaminen voi pysähtyä alkuinvestointiin, epävarmaan takaisinmaksuaikaan tai siihen, ettei yrittäjällä ole aikaa selvittää eri rahoitusvaihtoehtoja.

Vastuullisuus kannattaa kytkeä kysymyksiin siitä, mihin pienen yrityksen kannattaa panostaa ensin, millaiset toimet säästävät rahaa, millaisiin investointeihin voi saada tukea ja miten vastuullisuusnäkökulma kannattaa kuvata rahoitushakemuksessa. Tämä liittyy suoraan hankkeen tavoitteeseen tehdä vastuullisuudesta mahdollisuus eikä lisävaatimus.

”Investointeihin liittyvät kustannukset. Toisaalta myös kestävän kehityksen ratkaisut ovat kalliita tietyillä alueilla.”

Kolmas haasteryhmä liittyy energiaan, kiinteistöihin, vanhoihin rakennuksiin, vuokratilojen rajoitteisiin ja pitkiin välimatkoihin. Nämä vastaukset kuvaavat hyvin maaseudun yritystoiminnan reunaehtoja. Kaikki yritykset eivät voi valita sijaintiaan, kulkutapojaan tai kiinteistön energiaratkaisuja vapaasti. Esimerkiksi majoitustoiminnassa vanhat rakennukset, kuljetusalan polttoainekysymykset ja vuokratiloissa toimivien yritysten vähäiset vaikutusmahdollisuudet nousivat esiin konkreettisina haasteina.

”Vanha rakennus majoitustoiminnassa”, ”Pitkät välimatkat”.

Neljäs kokonaisuus muodostuu jätteistä, kierrätyksestä, hävikistä ja sivuvirroista. Vastaajat mainitsevat muun muassa kierrätysosien saatavuuden, jätehuollon hinnoittelun, paalimuovin, eläinten pidosta syntyvät jätteet, kuivikkeiden hukkaprosentin, raaka-aineiden saatavuuden ja hävikin vähentämisen. Nämä näyttäytyvät hyvin konkreettisina kysymyksinä: mihin materiaali menee, voiko sitä hyödyntää, maksaako kierrättäminen liikaa ja löytyisikö joku toinen toimija, joka voisi käyttää ylijäämän.

”Ympäristönhoito: esim. paalimuovijätteen kerääminen 100-prosenttisesti on haastavaa, koska siitä jää pieniä muovinriekaleita helposti maahan, eikä paalimuovi kelpaa edes muovijätteen keruuseen. Muovittamattomat paalit olisivat muutenkin parempia, mutta edellyttäisivät isoja säilytystiloja.”

”Eläinten pidosta syntyvien jätteiden uudelleen käyttö/määrä. Kuivikkeiden hukkaprosentti.”

Viides haasteryhmä liittyy tiedon soveltamiseen. Vastauksissa tuli esiin tärkeä havainto: tietoa on paljon, mutta yrittäjän on vaikea tunnistaa, mikä on oman yrityksen näkökulmasta olennaista. Tämä kertoo, että hankkeen materiaalien ei kannata olla raskaita yleisoppaita, vaan kevyitä, selkeitä ja valintaa helpottavia työkaluja. Mikroyritys tarvitsee apua siihen, mistä aloittaa, mikä on itselle merkityksellistä ja mihin kannattaa käyttää aikaa tai rahaa.

”Tiedon "taipuminen" omaan tarpeeseen. Tietoa on liikaakin, mutta mikä on olennaista. Yritysten tarpeet ja toimintaympäristöt ovat moninaiset.”

5. Ohjeistus- ja materiaalitarpeet

Kyselyssä kartoitettiin myös, millaisia ohjeistuksia tai materiaaleja yrittäjät kaipaisivat. Vastauksissa korostuvat erityisesti rahoitusmahdollisuudet ja tukimuodot, energiatehokkuus ja uusiutuvat energialähteet, vastuullisuusviestintä ja asiakasviestinnän työkalut, tekoälyn ja digitaalisten ratkaisujen vastuullinen hyödyntäminen, hiilijalanjäljen laskenta ja raportointi, kiertotalous ja materiaalivirtojen hyödyntäminen sekä raaka-aineiden hankinta ja hävikin vähentäminen.

Materiaalitarpeissa näkyy sama perusviesti kuin haasteissa: yrittäjät eivät kaipaa ensisijaisesti lisää käsitteellistä vastuullisuuspuhetta, vaan helposti käytettäviä ja omaan yritystoimintaan sovellettavia välineitä. Vastausten perusteella hyödyllisiä materiaaleja olisi esimerkiksi ”vastuullisuuden ensiaskeleet mikroyritykselle”, ”vastuullisuusviestinnän perusteet” sekä tekoälyn ja digitaalisten ratkaisujen vastuulliseen hyödyntämiseen liittyvä käytännön opastus. Tähän tarpeeseen vastattiin jo syyskuussa 2026 julkaistulla oppaalla *Kehity kestävästi – vastuullisuuden ensiaskeleet mikroyritykselle*, johon on koottu selkeitä vinkkejä vastuullisuuden tuomiseksi osaksi yrityksen arkea askel kerrallaan.

Kyselyvastauksissa esiin nousseen tarpeen pohjalta vuoden 2026 loppuun mennessä on tulossa myös toinen opas, jossa käsitellään tekoälyn ja digitaalisten ratkaisujen vastuullista hyödyntämistä mikroyrityksen näkökulmasta sekä tarjotaan käytännönläheisiä ohjeita aiheen soveltamiseen omassa liiketoiminnassa.

Rahoitus- ja tukimahdollisuudet näyttäytyvät aineistossa keskeisenä läpileikkaavana teemana. Ne eivät ole vain yksi sisältö muiden joukossa, vaan liittyvät lähes kaikkeen, mitä yritykset voisivat vastuullisuuden edistämiseksi tehdä. Jos yritys pohtii energiaratkaisua, kalustohankintaa, vanhan rakennuksen parantamista, materiaalitehokkuutta tai digitaalisia ratkaisuja, kysymys on usein myös rahasta ja investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta. Tämä tukee ajatusta siitä, että hankkeen kannattaa yhdistää vastuullisuussisältöihin rahoitusneuvonnan näkökulma.

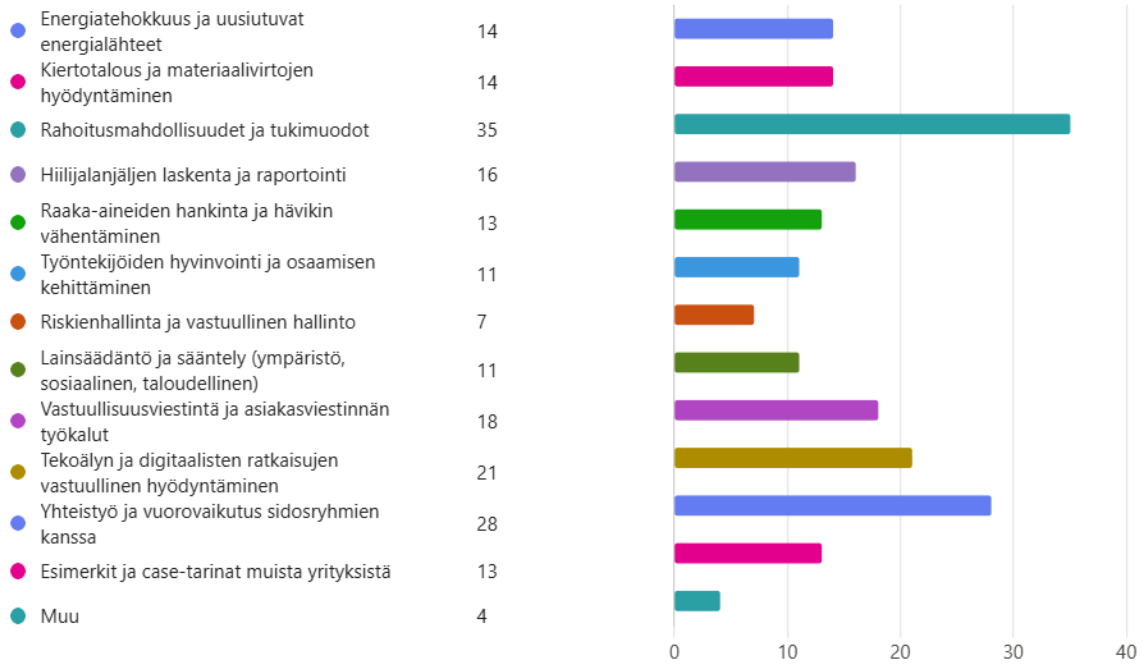

6. Toivotut tilaisuudet ja osallistumismuodot

Kyselyn monivalintakysymys tilaisuuksien muodosta antaa erittäin selkeän viestin. Mahdollisuus etäosallistumiseen, eli Teams-vaihtoehto, sai 47 valintaa. Lyhyet infotilaisuudet ilta-aikaan saivat 24 valintaa ja lyhyet infotilaisuudet aamupäivällä 23 valintaa. Lyhyet infotilaisuudet iltapäivällä saivat 12 valintaa, koko päivän verkostoitumistilaisuudet 12 valintaa, syventävät työpajat iltapäivällä 10 valintaa ja syventävät työpajat aamupäivällä 8 valintaa.

Tämän perusteella yrittäjät haluavat ensisijaisesti helposti saavutettavia, ajallisesti kevyitä ja etänä seurattavia sisältöjä. Työpajat tulee kohdentaa tarkasti sellaisiin aiheisiin, joissa osallistuja saa konkreettista hyötyä, kuten oman viestintätekstin, alustavan rahoitusidean, yrityksen materiaalivirtojen kartoituksen tai toimialakohtaisen kehittämissuunnitelman.

Avoimet vastaukset täydentävät monivalintaa hyvin. Niissä yrittäjät toivovat rahoitustietoa, käytännön yritysesimerkkejä, aitoja osaajia, elintarvikealan asiantuntemusta, tekoälyn hyödyntämistä, vastuullisuuden viemistä brändiin, viranomaisyhteistyötä, STF-polkuun liittyvää tietoa, tapahtumajärjestäjien sparrausta, riskienhallintaa ja vastuullisuusviestintää. Tämä kertoo, että lyhytkin tilaisuus voi olla vaikuttava, jos aihe on rajattu, käytännönläheinen ja suoraan yrittäjän arkeen liittyvä.

7. Toivotut tilaisuuksien aiheet ja asiantuntijat

Kysymykseen “Mistä aiheista toivoisitte hankkeen tilaisuuksissa kuulevan?” saatiin 28 vastausta. Vahvimmaksi yksittäiseksi aiheeksi nousivat rahoitus, tuet ja investoinnit. Vastauksissa mainittiin muun muassa rahoitustuet pienille yrityksille, ELY-rahoitus, EU-rahoituksen hyödyntäminen, investointituet, kalustohankintojen apu, rahoittajan näkökulma sekä selvää rahaa säästävät ratkaisut.

Toiseksi vahva kokonaisuus liittyy käytännön yritysesimerkkeihin ja aitoihin osaajiin. Yksi vastaaja toi esiin, ettei tilaisuuksiin kaivata kalvosarjojen toistamista, vaan tiiviitä, ammattitaitoisia esityksiä ja pk- sekä mikroyrittäjyyden todellisuuteen sopivia caseja. Tämä palaute on tärkeää hankkeen toteutustavan kannalta: yrittäjät haluavat kuulla sellaisilta asiantuntijoilta ja yrittäjiltä, jotka ymmärtävät pienen yrityksen rajalliset resurssit, eivätkä esitä vastuullisuutta irrallisena ihannetilana.

Tekoäly ja digitaaliset ratkaisut muodostavat pienemmän mutta ajankohtaisen teeman. Vastaajat toivat esiin tekoälyn mahdollisuudet toimistotyössä, tekoälyn järkevän hyödyntämisen ja myös sen energiankulutukseen liittyvät vastuullisuuskysymykset. Tämä teema olisi luonteva toteuttaa lyhyenä webinaarina, jossa näkökulma ei olisi tekninen vaan käytännöllinen: miten mikroyritys voi hyödyntää tekoälyä ajansäästöön, viestintään, suunnitteluun ja arjen työkaluna vastuullisesti.

Vastuullisuusviestintä ja brändi nousevat toiveissa esiin myös selvästi. Osa yrittäjistä pohtii, miten oma vastuullinen toiminta tehdään näkyväksi asiakkaille, tilaajille tai kilpailutuksiin. Tämä liittyy suoraan haastevastauksissa esiin nousseeseen vaikeuteen sanoittaa omia tekoja yrityskuvassa.

Sääntely, viranomaiset ja paikalliset käytännöt muodostavat sisällöllisesti painavan teeman, vaikka määrällisesti mainintoja on vähemmän. Elintarvikealan sääntely, terveysvalvonta sekä ympäristö-, jäte- ja meluasioiden paikalliset käytännöt nousevat esiin. Vastausten perusteella yrittäjät eivät toivo vain sääntöjen kertomista, vaan rakentavaa vuoropuhelua siitä, miten vastuullisuutta voi toteuttaa reunaehtojen sisällä.

”Toivoisin, että virkamiehet etsivät haasteisiin ratkaisuja. Jos esimerkiksi meidän yrityksellä on halu ja tarve käyttää ruuan valmistuksessa paikallisia maatalouden raaka-aineita (multaiset juurekset suoraan tuottajalta), järvikalaa ja riistanlihaa (hirvi), niin toivoisin että heiltä saisi konkreettisia meidän toimintaan ja toimintaympäristöön sovellettuja neuvoja kestävän kehityksen mukaisen tuotannon kehittämiseen. Lainsäädäntö antaa reunaehdot, mutta se jättää viranomaiselle myös melko paljon tulkinnan, harkinnan ja soveltamisen varaa. Toivon siis rakentavaa ja hedelmällistä vuoropuhelua.”

Kyselyn lopussa vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa vielä muita ajatuksia. Loppukommentteja oli seitsemän. Ne eivät muodosta laajaa määrällistä aineistoa, mutta täydentävät hyvin muuta analyysiä. Erityisesti kommentti “aika ja raha jarruna, ideaa kyllä riittää” tiivistää

mikroyritysten tilanteen: kiinnostusta ja ajatuksia on, mutta toteutus vaatii kevyitä, saavutettavia ja taloudellisesti järkeviä ratkaisuja.

Loppukommenteissa nousi myös esiin halu maahanmuuttajataustaisen henkilön yrittäjyyden tukeminen hyvinvointialalla: *” Haluaisin tukea maahanmuuttajaa, joka on kiinnostunut hyvinvointialasta, perustamaan yritystä. Hänen kohdallansa vois olla se uuden yrityksen tuki ja kehittäminen.”*

8. Sivuvirrat ja mahdolliset yritysten väliset yhteydet

Moni vastaaja ei tunnista sivuvirtoja lainkaan ("ei ole", "ei tiedä", "mahdollisesti"), mikä itsessään on tärkeä havainto. Se kertoo, että yrittäjät eivät välttämättä hahmota sivuvirtoja liiketoimintamahdollisuutena.

Toisaalta aineistosta löytyy joitakin konkreettisia sivuvirtoja ja hyödyntämisideoita. Sivuvirtojen potentiaali ei välttämättä avaudu yrittäjälle ilman yhteistä keskustelua, asiantuntijan apua tai muiden yritysten esimerkkejä.

Selkeimmät sivuvirtakokonaisuudet liittyvät maatalouteen, eläimiin ja biopohjaisiin materiaaleihin. Vastauksissa mainitaan alpakoiden lanta, eläinten lanta, lampaan villaan ja lihaan liittyvä materiaali, spelttikuori, viljan käsittelyssä syntyvä kuori, jauho ja pienjyvä sekä metsän sivuvirtoihin liittyvät neulas- ja lehtimassat, pihka ja pakuri. Hyödyntämispuolella mainitaan biolannoitteet, eläimille sopiva ravinto ja luonnontuotteet.

Toinen kokonaisuus liittyy elintarvikealaan, hävikkiin ja biojätteisiin. Vastauksissa mainitaan paistorasva, jäteöljy, kukkajäte, kauppojen poistuvat elintarvikkeet, ylijäämämarjat sekä mahdollisuus hyödyntää elintarvikealan sivuvirtoja eläinten ravintona. Tähän liittyy kuitenkin myös sääntelyn näkökulma, joten pelkkä yritysten välinen kohtaaminen ei riitä, vaan mukaan tarvitaan elintarvikevalvonnan tai muun asiantuntijatahon käytännön tulkintaa.

Aineiston perusteella varsinaisia valmiita sivuvirtamarkkinoita ei vielä synny, mutta potentiaalisia mätsäysaihioita löytyy. Selkeimmät ovat lanta biolannoitteeksi, viljasivuvirrat eläinrehuksi tai muuhun jatkokäyttöön, pakkausmateriaalit uudelleenkäyttöön, puumateriaalit rakentamiseen tai piharakenteisiin, tekstiilit ja nahka käsityö- ja luovan alan käyttöön sekä elintarvikepoistot jatkojalostukseen sääntelyn sallimissa rajoissa. Näistä voisi rakentaa erillisen verkostoitumistyöpajaa (Esim. ajatuksena “Kiertotalous käytännössä – löytyykö naapurin jätteestä sinun raaka-aineesi”).

10. Ristiinvertailu: mitä yhteyksiä kysymysten välillä näkyy?

Kun eri kysymyksiä tarkastellaan yhdessä, tärkein havainto on se, että yrittäjien haasteet, sisältötoiveet ja osallistumismuotoa koskevat toiveet muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Haasteissa korostuvat aika, raha, sääntely, tiedon sovellettavuus ja arjen resurssit.

Tilaisuusmuodoissa korostuvat Teams-osallistuminen ja lyhyet infot. Sisältötoiveissa korostuvat rahoitus, käytännön esimerkit, vastuullisuusviestintä, sääntely ja konkreettiset toimialakohtaiset ratkaisut. Tämä tarkoittaa, että yrittäjät eivät torju vastuullisuutta, mutta he tarvitsevat tiivistä, suoraan hyödynnettävää ja realistista tukea.

Toimialoittain tarkasteltuna majoitus- ja ravitsemisalan vastauksissa korostuvat sääntely, hävikki, energia, vanhat rakennukset, asiakasodotukset ja vastuullisuusviestintä.

Maatalous-, eläin- ja luonnontuotealan vastauksissa näkyvät lanta, paalimuovi, kuivikkeet, viljan sivujakeet, luonnontuotteet, puutuhka ja hiilensidontaan liittyvät kysymykset. Tämä viittaa omaan sivuvirta- ja materiaalivirtojen kokonaisuuteen, jossa olisi hyödyllistä yhdistää ProAgrian, mahdollisten ravinnekierron asiantuntijoiden ja maatalousyrittäjien näkökulmat.

Rakentamisen, teollisuuden, kuljetuksen ja käytetyn tavaran kaupan vastauksissa korostuvat materiaalien uudelleenkäyttö, jätehuollon mielekkyys, pakkausmateriaalit, logistiikka, pitkät kuljetusmatkat, kalustohankinnat ja energiaratkaisut.

Palvelu-, asiantuntija- ja hallintoalojen vastauksissa näkyvät puolestaan tekoäly, vastuullisuusviestintä, kilpailutusten vaatimukset, sosiaalinen kestävyys, työhyvinvointi ja oman toiminnan sanoittaminen.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Kartoituksen perusteella Kestävää kasvua -hanke vastaa hyvin alueen yritysten tarpeisiin. Vastuullisuus ja kestävä kehitys tunnistetaan yrittäjien keskuudessa tärkeiksi teemoiksi, mutta niiden käytännön toteuttaminen koetaan usein haastavaksi. Yritykset kaipaavat ennen kaikkea selkeitä esimerkkejä, konkreettisia toimintamalleja, tietoa rahoitusmahdollisuuksista sekä käytännönläheistä tukea vastuullisuustoimien toteuttamiseen.

Tulosten perusteella suurin haaste ei ole yrittäjien kiinnostuksen puute vaan se, miten aiheesta viestitään. Mikäli vastuullisuus näyttäytyy ensisijaisesti velvoitteina, raportointina tai vaikeasti hahmotettavina käsitteinä, moni mikroyritys kokee sen etäiseksi. Sen sijaan kustannussäästöihin, kilpailukykyyn, asiakastarpeisiin, rahoitukseen, yhteistyömahdollisuuksiin ja arjen sujuvuuteen kytkettynä vastuullisuus koetaan huomattavasti merkityksellisemmäksi ja helpommin lähestyttäväksi.

Kysely osoitti myös, että yrittäjät arvostavat helposti saavutettavia kehittämispalveluja. Erityisesti etäosallistumismahdollisuus ja lyhyet, selkeästi rajatut infotilaisuudet herättivät kiinnostusta. Samalla aineisto osoittaa, että myös kohdennetuille työpajoille ja verkostoitumistilaisuuksille on kysyntää silloin, kun niiden sisältö liittyy suoraan yritysten käytännön tarpeisiin.